

ZAVOD ZA PLANIRANJE
RAZVOJA
KANTONA SARAJEVO

SEKTOR ZA PLANIRANJE
DRUŠTVENO-EKONOMSKOG
RAZVOJA

INFORMACIJA
o investicijama na području
Kantona Sarajevo u 2009.
godini

Sarajevo, januar, 2011. godine

Direktor:
mr.sci. Fahrudin Đuzo

ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA KANTONA SARAJEVO
www.zavodzpr-sa.ba

Direktor:
mr.sci. Fahrudin Đuzo

Koordinacija i obrada:
SEKTOR ZA PLANIRANJE DRUŠTVENO-EKONOMSKOG RAZVOJA
e-mail: ecc_sektor@zavodzpr-sa.ba

Pomoćnik direktora za planiranje društveno ekonomskog razvoja:
mr.sc. Maida Fetahagić

Šef službe za upravljanje i koordinaciju sredstava razvoja KS:
Ljiljana Misirača, dipl.ecc.

Šef službe za istraživanje i razvoj:
Gordana Memišević, dipl.ecc.

Priprema i obrada:
Rusmir Šetić, dipl. ecc.
Edin Trgo, IT

Sadržaj

Uvodne napomene

I Isplate za investicije na području Kantona Sarajevo

1. Isplate za investicije po osnovnim izvorima finansiranja	5
2. Isplate za investicije prema standardnoj klasifikaciji djelatnosti	8

II Ostvarene investicije na području Kantona Sarajevo

1. Ostvarene investicije po tehničkoj strukturi	13
2. Ostvarene investicije prema standardnoj klasifikaciji djelatnosti	15

Rezime

Izvori

Lista tabela

Tabela 1.	Isplate za investicije po osnovnim izvorima finansiranja Kantona Sarajevo	5
Tabela 2.	Isplate za investicije po osnovnim izvorima finansiranja Federacije BiH	5
Tabela 3.	Struktura isplata za investicije po osnovnim izvorima finansiranja Kantona Sarajevo i Federacije BiH u %	7
Tabela 4.	Struktura isplata za investicije Kantona Sarajevo i Federacije BiH u 2009. po SKD	8
Tabela 5.	Struktura isplata za investicije Kantona Sarajevo i Federacije BiH u 2008. po SKD	9
Tabela 6.	Isplate za investicije Kantona Sarajevo u 2009.	10
Tabela 7.	Struktura isplata za investicije Kantona Sarajevo u 2009. prema SKD	10
Tabela 8.	Struktura isplata za investicije Kantona Sarajevo prema izvorima i SKD u 2009.	12
Tabela 9.	Ostvarene investicije u nova stalna sredstva po tehničkoj strukturi Kantona Sarajevo	13
Tabela 10.	Ostvarene investicije u nova stalna sredstva po tehničkoj strukturi Federacije BiH	14
Tabela 11.	Struktura ostvarenih investicija po tehničkoj strukturi Kantona Sarajevo i Federacije BiH	14
Tabela 12.	Struktura ostvarenih investicija Kantona Sarajevo i Federacije BiH prema SKD u 2009.	15
Tabela 13.	Ostvarene investicije u nova stalna sredstva Kantona Sarajevo prema SKD po tehničkoj strukturi u 2009.	16
Tabela 14.	Struktura ostvarenih investicija u nova stalna sredstva KS prema SKD u 2009.	17
Tabela 15.	Ostvarene investicije u nova stalna sredstva KS prema tehničkoj strukturi u 2009.	18

Lista grafova

Graf 1	Indeksi isplata za investicije 2009./2008.	6
Graf 2.	Učešće isplata za investicije Kantona Sarajevo u FBiH	6
Graf 3.	Struktura isplata ukupnih investicija prema izvorima sredstava u 2009. (%)	7
Graf 4.	Struktura ukupnih isplata za investicije po djelatnosti investitora u 2009. (%)	11
Graf 5.	Učešće ostvarenih investicija Kantona Sarajevo u FBiH	14
Graf 6.	Struktura ukupno ostvarenih investicija prema namjeni ulaganja u KS u 2009. (%)	17
Graf 7.	Tehnička struktura ostvarenih investicija u 2009.	18

Šifarnik Standardne klasifikacije djelatnosti (SKD)

A Poljoprivreda, lov i šumarstvo
B Ribarstvo
C Rudarstvo
D Prerađivačka industrija
E Snabdijevanje energijom, plinom i vodom
F Građevinarstvo
G Trgovina na veliko i malo
H Ugostiteljstvo
I Saobraćaj, skladištenje i veze
J Finansijsko posredovanje
K Poslovanje nekretninama, poslovne usluge
L Javna uprava i odbrana
M Obrazovanje
N Zdravstvena i socijalna zaštita
O Ostale javne, društvene, socijalne i lične uslužne djelatnosti

Uvodne napomene

U Informaciji o investicijama na području Kantona Sarajevo za 2009. daje se osvrt na isplaćene i ostvarene investicije u Kantonu Sarajevo.

Informacija se, pored uvoda i rezimea, sastoji od dva dijela.

U prvom dijelu daju se podaci o isplatama za investicije prema izvorima finansiranja za 2009. i za prethodnu godinu, i to za Kanton Sarajevo i za Federaciju BiH. U ovom dijelu data je i struktura isplaćenih investicija prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti (SKD).

U drugom dijelu daju se ostvarene investicije u nova stalna sredstva za 2009. godinu, tehnička struktura ostvarenih investicija u nova stalna sredstva u 2009. godini i ostvarene investicije prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti (SKD).

Kod obrade ukupno ostvarenih investicija u 2009. godini po tehničkoj strukturi podaci, na nivou Kantona Sarajevo i Federaciji BiH data je komparacija sa prethodnom godinom.

Informacija je urađena na bazi Statističkog biltena br. 148, Investicije u stalna sredstva u Federaciji Bosne i Hercegovine za 2009. godinu, Federalnog zavoda za statistiku, koji je objavljen u decembru 2010. godine, a dostavljen Zavodu januara 2011. godine.

I Isplate za investicije na području Kantona Sarajevo

1. Isplate za investicije po osnovnim izvorima finansiranja

U toku 2009. godine vrijednost isplata za investicije, odnosno novčana ulaganja u stalna sredstva na području Kantona Sarajevo iznose 1.453,4 miliona KM, što je smanjenje za 19% u odnosu na 2008. godinu.

U strukturi izvora finansiranja, u odnosu na 2008. godinu bilježi se samo povećanje isplata iz udruženih sredstava, a iz svih ostalih imamo smanjenje u odnosu na prošlu godinu.

Tabela 1. Isplate za investicije po osnovnim izvorima finansiranja Kantona Sarajevo u 000 KM

Godina	Ukupno	Iz sopstvenih sredstava	Iz udruženih sredstava	Iskorišteni finansijski krediti	Finasijski lizing	Iz sredstava fondova i budžeta	Iz ostalih izvora
2009.	1.453.369	897.719	67.888	306.778	54.093	47.420	79.471
2008.	1.784.793	990.484	61.104	481.000	89.753	73.194	88.259
Index 09/08	81	91	111	64	60	65	90

Na području Federacije BiH vrijednost isplata za investicije u 2009. godini iznose 3.036,3 miliona KM što je smanjenje za 28% u odnosu na 2008. godinu.

U strukturi izvora finansiranja smanjeno je učešće u svim izvorima.

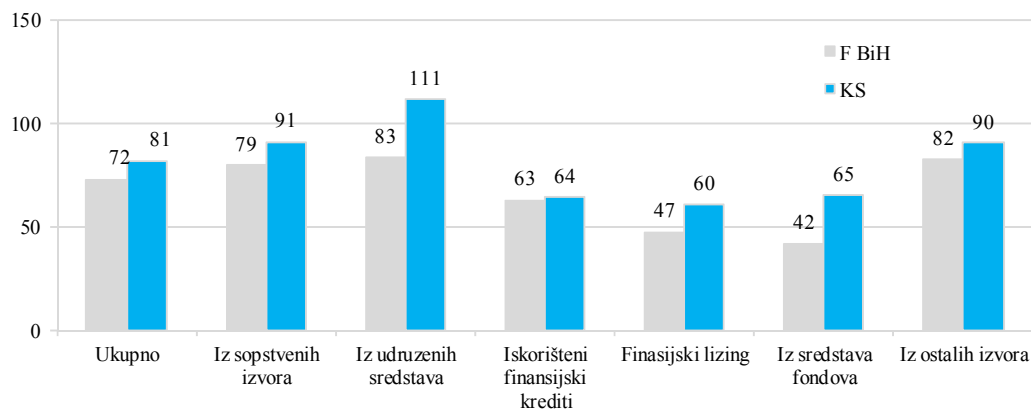
Tabela 2. Isplate za investicije po osnovnim izvorima finansiranja Federacije Bosne i Hercegovine u 000 KM

Godina	Ukupno	Iz sopstvenih sredstava	Iz udruženih sredstava	Iskorišteni finansijski krediti	Finasijski lizing	Iz sredstava fondova i budžeta	Iz ostalih izvora
2009.	3.036.284	1.901.678	119.182	627.319	120.199	73.666	194.240
2008.	4.207.898	2.394.895	143.913	1.000.373	254.729	176.952	237.036
Index 09/08	72	79	83	63	47	42	82

U cjelini gledano, ukupne isplate za investicije su zabilježile smanjenje i na području Kantona Sarajeva, i na području Federacije BiH (Graf 1.).

U strukturi isplata za investicije na području Kantona Sarajevo uočava se smanjenje kod svih izvora finansiranja, osim izvora udruženih sredstava. Na području Federacije BiH došlo je do smanjenja iz svih izvora finansiranja.

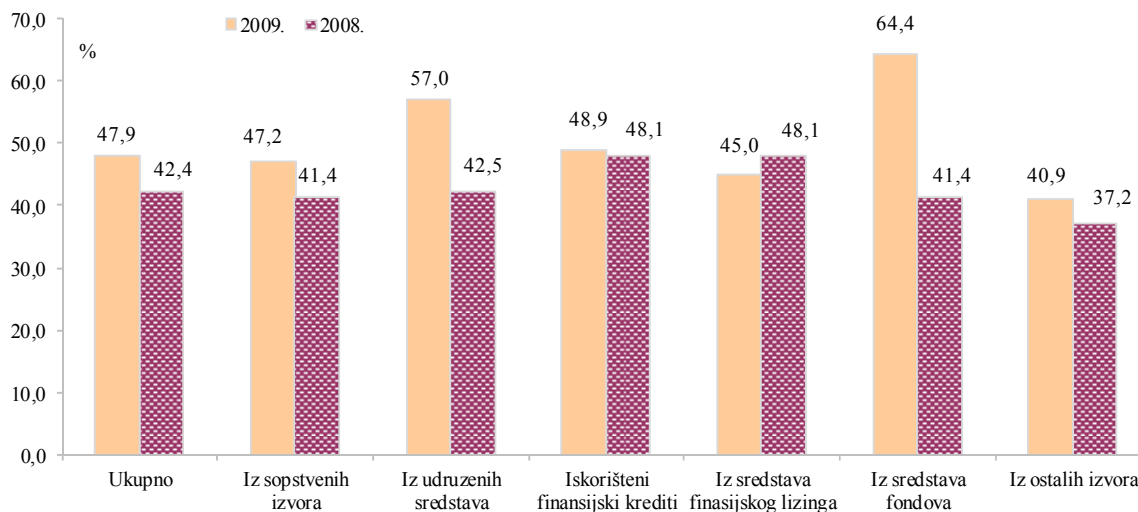
Indeksi isplata za investicije 2009/2008

Graf 1.

U 2009. godini došlo je i do izmjena u učešću ukupnih isplata za investicije Kantona Sarajevo u isplatama Federacije BiH, kao i u pojedinim izvorima. Učešće ukupnih isplata Kantona se povećao sa 42,4 % u 2008. godini na 47,9% u 2009. godini ili za 5,5 indeksna poena. U strukturi isplata povećalo se učešće sopstvenih sredstava, udruženih sredstava, finansijskih kredita, sredstava fondova i ostalih izvora, dok se smanjilo učešće finansijskog lizinga u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu. (Graf 2.)

Učešće isplata za investicije KS u FBiH

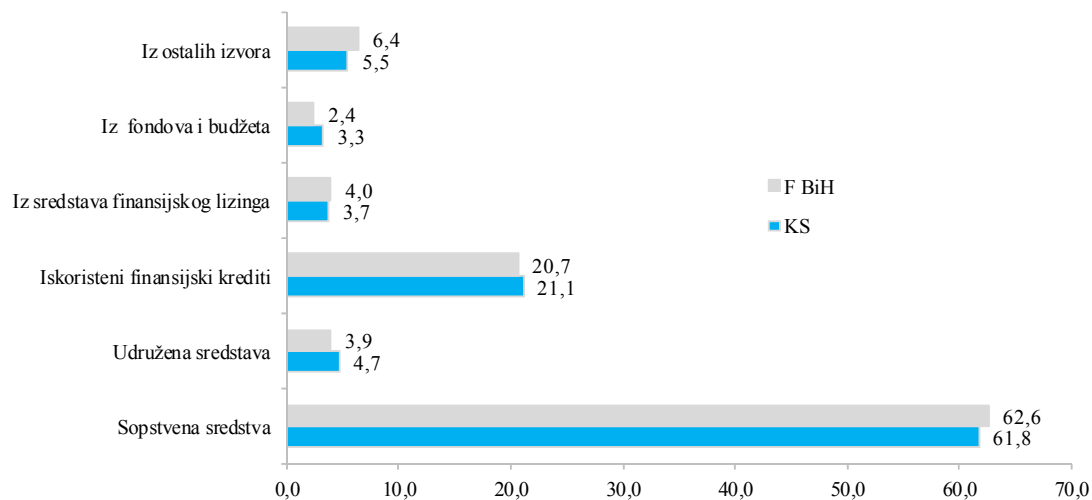
Graf 2.

Tabela 3. Struktura isplata za investicije po osnovnim izvorima finansiranja Kantona Sarajevo i FBiH u %

Isplate za investicije	2009.			2008.		
	Učešće KS u FBiH %	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Učešće KS u FBiH %	Kanton Sarajevo	Federacija BiH
Ukupno	47,9	100,0	100,0	42,4	100,0	100,0
Iz sopstvenih izvora	47,2	61,8	62,6	41,4	55,5	56,9
Iz udruženih sredstava	57,0	4,7	3,9	42,5	3,4	3,4
Iskorišteni finansijski krediti	48,9	21,1	20,7	48,1	26,9	23,8
Iz sredstava finansijskog lizinga	45,0	3,7	4,0	48,1	5,0	6,1
Iz sredstava fondova	64,4	3,3	2,4	41,4	4,1	4,2
Iz ostalih izvora	40,9	5,5	6,4	37,2	4,9	5,6

U 2009. godini u strukturi izvora finansiranja za investicije dominiraju isplate sopstvenih sredstava, (amortizacija i sredstva za proširenje materijalne osnove rada) sa učešćem od 61,8% na području Kantona Sarajevo, a sa 62,6 % na području Federacije BiH. Sredstva iz iskorištenih finansijskih kredita učestvuju sa 21,1% na području Kantona Sarajevo, a na području Federacije sa 20,7%. (Graf 3.)

Struktura isplata ukupnih investicija prema izvorima sredstava Kantona Sarajevo i FBiH u 2009(%)

Graf 3.

2. Isplate za investicije prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti

Posmatrana struktura isplata za investicije prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti u 2009. godini ukazuje da se oko 64% ukupnih isplata na području Kantona odnose na četiri područja djelatnosti: trgovina na veliko i malo (18,6%), poslovanje nekretninama, poslovne usluge (16,7%) saobraćaj i veze (15,3%) snabdijevanje energijom, plinom i vodom (13,3 %). U odnosu na 2008. godinu u strukturi isplata, učešće u trgovini na veliko i malo smanjeno je sa 20,6% na 18,6%. prerađivačkoj industriji sa 14,8% na 11,7%, Istovremeno je došlo do povećanja učešća isplata za investicije u oblasti saobraćaja sa 14,8% na 15,3% i u oblasti poslovanja nekretninama, poslovne usluge sa 14,1% na 16,7 %, itd.

Na nivou Federacije BiH ova struktura ukazuje da se preko 58% ukupnih isplata odnosi na četiri područja djelatnosti: prerađivačka industrija (19,8%), trgovina na veliko i malo (18,1%), saobraćaj i veze (10,8%) i poslovanje nekretninama, poslovne usluge (9,9%). U odnosu na učešće u 2008. godinu smanjenje učešća isplata u 2009. godini bilježi prerađivačka industrija sa 24,6% na 19,8%, trgovina na veliko i malo sa 20,5% na 18,1 %, a povećanje u oblasti poslovanja nekretninama, poslovne usluge sa 7,6% na 10,8 %, saobraćaj, skladištenje i veze sa 10,3% na 10,8 %, itd.

Sa stanovišta učešća isplata za investicije Kantona Sarajevo u isplatama iz Federacije BiH uočava se 80,9% učešća u oblasti poslovanja nekretninama, poslovnim uslugama, na području saobraćaja, skladištenja i veza, 67,6%, snabdijevanje energijom, plinom i vodom, 66,8% djelatnosti finansijskog posredovanja, 51,0%, itd.

Ukupno učešće isplata za investicije Kantona Sarajevo u Federaciji BiH povećano je sa 42,4% u 2008. god. na 47,9% u 2009. god.

Tabela 4. Struktura isplata za investicije Kantona Sarajevo i Federacije BiH u 2009. po SKD

Područje djelatnosti	000 KM		u %		
	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Učešće KS u FBiH
Pravna lica-ukupno	1.447.024	2.975.969	99,6	98,0	48,6
A	2.793	50.111	0,2	1,7	5,6
B		388	0,0	0,0	0,0
C	1.530	41.623	0,1	1,4	3,7
D	169.554	601.675	11,7	19,8	28,2
E	193.043	288.813	13,3	9,5	66,8
F	37.481	144.718	2,6	4,8	25,9
G	269.827	550.720	18,6	18,1	49,0
H	19.193	39.073	1,3	1,3	49,1
I	221.884	328.298	15,3	10,8	67,6
J	82.566	161.980	5,7	5,3	51,0
K	243.136	300.656	16,7	9,9	80,9
L	114.505	247.008	7,9	8,1	46,4
M	16.856	47.158	1,2	1,6	35,7
N	43.114	109.575	3,0	3,6	39,3
O	31.543	64.173	2,2	2,1	49,2
Polj. gazdinstva	6.345	60.315	0,4	2,0	10,5
Ukupno	1.453.369	3.036.284	100,0	100,0	47,9

Poljoprivredna gazdinstva u ukupnim isplatama za investicije u Federaciji BiH učestvuju sa 2,0%, a njihovo učešće u ukupnim investicijama Kantona Sarajevo je 0,4%.

Tabela 5. Struktura isplata za investicije Kantona Sarajevo i Federacije BiH u 2008. po SKD

Područje djelatnosti	000 KM		u %		
	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Učešće KS u FBiH
Pravna lica-ukupno	1.779.800	4.152.177	99,7	98,7	42,9
A	4.587	45.231	0,3	1,1	10,1
B		1.356	0,0	0,0	0,0
C	7.666	56.855	0,4	1,4	13,5
D	263.589	1.035.603	14,8	24,6	25,5
E	110.397	196.984	6,2	4,7	56,0
F	81.005	277.161	4,5	6,6	29,2
G	367.526	861.300	20,6	20,5	42,7
H	39.204	61.314	2,2	1,5	63,9
I	263.313	433.211	14,8	10,3	60,8
J	163.831	227.717	9,2	5,4	71,9
K	252.026	318.259	14,1	7,6	79,2
L	132.692	342.898	7,4	8,1	38,7
M	12.991	48.432	0,7	1,2	26,8
N	33.346	148.812	1,9	3,5	22,4
O	57.628	97.043	3,2	2,3	59,4
Polj. gazdinstva	4.993	55.721	0,3	1,3	9,0
Ukupno	1.784.793	4.207.898	100,0	100,0	42,4

Analiza novčanih ulaganja u stalna sredstva prema djelatnostima investitora Kantona Sarajevo ukazuje na sljedeće:

- Oko 64% ukupnih isplata finansirali su investitori iz četiri djelatnosti:: trgovina na veliko i malo (18,6%), poslovanje nekretninama, poslovne usluge (16,7%) saobraćaj i veze (15,3%) snabdijevanje energijom, plinom i vodom (13,3 %). (Graf 4.);
- U ukupnim sopstvenim izvorima finansiranja najznačajniji su investitori iz djelatnosti saobraćaja, skladištenja i veza (17,%), trgovine na veliko i malo (16,6%), snabdijevanjem energijom, plinom i vodom,(16,3%), javna uprava i odbrana (12,0%), itd;
- U ukupnim isplatama iz udruženih sredstava najznačajni su investitori djelatnosti poslovanje nekretninama, poslovne usluge (58,7%), trgovine na veliko i malo (25,0%), itd;
- U ukupnim isplatama iz finansijskih kredita najznačajni su investitori iz djelatnosti poslovanje nekretninama, poslovne usluge (31,5%), trgovine na veliko i malo (24,3%), prerađivačke industrije (21,1%), saobraćaja, skladištenja i veza (10,5%), itd;
- U ukupnim isplatama iz finansijskog lizinga najznačajniji su investitori iz djelatnosti trgovine na veliko i malo (47,3%), prerađivačke industrije (21,6%), poslovanje nekretninama, poslovne usluge (13,9%), saobraćaja, skladištenja i veza (12,8%), itd;

- U ukupnim isplatama iz fondova i budžeta najznačajniji su investitori iz djelatnosti poslovanje nekretninama, poslovne usluge (33,5%), zdravstvena i socijalna zaštita (30,9%), ostale javne društvene, socijalne i lične uslužne djelatnosti (11,3%), itd;

U ukupnim isplatama iz ostalih izvora najznačajniji su investitori iz djelatnosti snabdijevanja električnom energijom, plinom i vodom (39,9%) saobraćaja, skladištenja i veza (29,1%), zdravstvena i socijalna zaštita (13,5%), itd.(Tabela 6. i 7.)

Tabela 6. Isplate za investicije Kantona Sarajevo u 2009.

u 000 KM

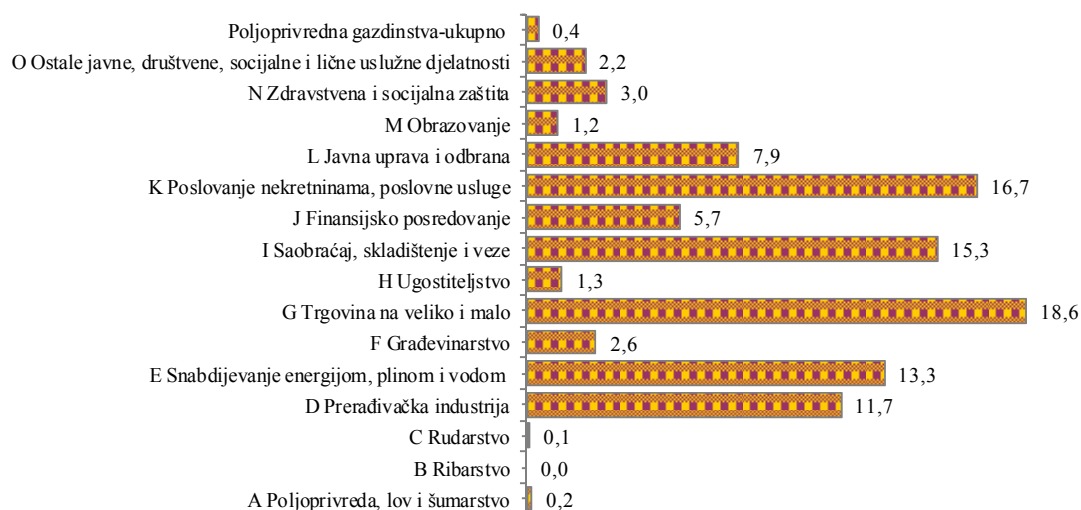
Djelatnost investitora	Izvori sredstava						Ukupno
	Sopstvena sredstva	Udružena sredstva	Iskorišteni finansijski krediti	Finansijski lizing	Iz fondova i budžeta	Ostali izvori	
Pravna lica - ukupno	895.352	67.889	303.065	54.094	47.420	79.204	1.447.024
A	1.437		1.200	10	143	4	2.794
B							0
C	1472			58			1.530
D	92.389	665	64.675	11.671	116	38	169.554
E	146.202	1.984	9.124		4.024	31.709	193.043
F	25.642	2.949	8.022	697	64	107	37.481
G	149.303	16.992	74.634	25.599	225	3.074	269.827
H	7.001	3.621	6.759	219	1.055	538	19.193
I	158.596	880	32.092	6.941	285	23.090	221.884
J	75.952		5.736	878			82.566
K	82.868	39.824	96.655	7.506	15.865	418	243.136
L	107.946				678	5.881	114.505
M	9.607	42	361	1	4.951	1.894	16.856
N	17.420	45	208	90	14.656	10.693	43.112
O	19.517	887	3.599	424	5.358	1.758	31.543
Polj.gazdinstva	2.367		3.712			266	6.345
Ukupno	897.719	67.889	306.777	54.094	47.420	79.470	1.453.369

Tabela 7. Struktura isplata za investicije Kantona Sarajevo u 2009. prema SKD

u %

Djelatnost investitora	Izvori sredstava						Ukupno
	Sopstvena sredstva	Udružena sredstva	Iskorišteni finansijski krediti	Finansijski lizing	Iz fondova i budžeta	Ostali izvori	
Pravna lica - ukupno	99,7	100,0	98,8	100,0	100,0	99,7	99,6
A	0,2	0,0	0,4	0,0	0,3	0,0	0,2
B	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
C	0,2	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1
D	10,3	1,0	21,1	21,6	0,2	0,0	11,7
E	16,3	2,9	3,0	0,0	8,5	39,9	13,3
F	2,9	4,3	2,6	1,3	0,1	0,1	2,6
G	16,6	25,0	24,3	47,3	0,5	3,9	18,6
H	0,8	5,3	2,2	0,4	2,2	0,7	1,3
I	17,7	1,3	10,5	12,8	0,6	29,1	15,3
J	8,5	0,0	1,9	1,6	0,0	0,0	5,7
K	9,2	58,7	31,5	13,9	33,5	0,5	16,7
L	12,0	0,0	0,0	0,0	1,4	7,4	7,9
M	1,1	0,1	0,1	0,0	10,4	2,4	1,2
N	1,9	0,1	0,1	0,2	30,9	13,5	3,0
O	2,2	1,3	1,2	0,8	11,3	2,2	2,2
Polj. gazdinstva	0,3	0,0	1,2	0,0	0,0	0,3	0,4
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Struktura ukupnih isplata za investicije po djelatnostima investitora u 2009.(%)

Graf 4.

Struktura isplata za investicije prema izvorima financiranja i djelatnosti, koja je data u Tabeli 8., upućuje na slijedeće:

- isplate iz sopstvenih sredstva, dakle sredstva amortizacije i sredstava za proširenje materijalne osnove rada, učestvuju sa 61,8% u ukupnim isplatama;
- kod investitora iz područja prerađivačke industrije 96,2% javne uprave i odbrane 94,3%, finansijskog posredovanja 92,0%, itd. dominiraju isplate iz sopstvenih sredstava;
- poljoprivredna gazdinstva investirala su 37,3% iz vlastitih izvora;
- isplate iz udruženih sredstava imaju značajno učešće u oblasti ugostiteljstva 18,9% itd;
- isplate iz iskorištenih finansijskih kredita imaju značajno učešće u oblasti poslovanja nekretninama, poslovne usluge 39,8% prerađivačka industrija 38,1%, ugostiteljstva 35,2% itd;
- isplate iz fondova i budžeta imaju značajno učešće u ukupnim isplatama investitora u oblasti zdravstvene i socijalne zaštite 34,0%, obrazovanja 29,4%, itd;
- isplate iz ostalih izvora finansiranja imaju značajno učešće u ukupnim isplatama investitora u oblasti zdravstvena i socijalna zaštita 24,8%, snabdijevanja električnom energijom, plinom i vodom (16,4%) obrazovanja (11,2 %), itd.

Tabela 8. Struktura isplata za investicije prema izvorima i SKD u 2009.

u %

Djelatnost investitora	Izvori sredstava						Ukupno
	Sopstvena sredstva	Udružena sredstva	Iskorišteni finansijski krediti	Finansijski lizing	Iz fondova i budžeta	Ostali izvori	
Pravna lica - ukupno	61,9	4,7	20,9	3,7	3,3	5,5	100,0
A	51,4	0,0	42,9	0,4	5,1	0,1	100,0
B							
C	96,2	0,0	0,0	3,8	0,0	0,0	100,0
D	54,5	0,4	38,1	6,9	0,1	0,0	100,0
E	75,7	1,0	4,7	0,0	2,1	16,4	100,0
F	68,4	7,9	21,4	1,9	0,2	0,3	100,0
G	55,3	6,3	27,7	9,5	0,1	1,1	100,0
H	36,5	18,9	35,2	1,1	5,5	2,8	100,0
I	71,5	0,4	14,5	3,1	0,1	10,4	100,0
J	92,0	0,0	6,9	1,1	0,0	0,0	100,0
K	34,1	16,4	39,8	3,1	6,5	0,2	100,0
L	94,3	0,0	0,0	0,0	0,6	5,1	100,0
M	57,0	0,2	2,1	0,0	29,4	11,2	100,0
N	40,4	0,1	0,5	0,2	34,0	24,8	100,0
O	61,9	2,8	11,4	1,3	17,0	5,6	100,0
Polj. gazdinstva	37,3	0,0	58,5	0,0	0,0	4,2	100,0
Ukupno	61,8	4,7	21,1	3,7	3,3	5,5	100,0

II Ostvarene investicije na području Kantona Sarajevo

1. Ostvarene investicije po tehničkoj strukturi

Podaci o ostvarenim investicijama iskazuju se kao ukupno ostvarene investicije i ostvarene investicije u nova stalna sredstva.

Ostvarene investicije prikupljene su i obrađene putem obrasca INV-01 za 2009. godinu.

Ostvarene investicije predstavljaju vrijednost fizički realizovane izgradnje, izrade ili nabavke novih i polovnih/rabljenih stalnih sredstava tokom godine bez obzira na to jesu li završene i je li izvršena njihova isplata.

Ostvarene investicije u nova stalna sredstva odnose se na onaj dio stalnih sredstava koji je nabavljen neposredno od izvođača građevinskih radova, odnosno proizvođača opreme ili proizveden u vlastitoj režiji, odnosno ona investicijska dobra koja još nisu bila predmet kupoprodaje između neposrednih korisnika tih dobara. Ovdje se uključuje i polovna/rabljena oprema nabavljena u inostranstvu budući da izravno utiče na porast nacionalnog bogatstva u zemlji. Ostala polovna sredstva nisu uključena u ostvarene investicije u nova sredstva. U nabavku novih stalnih sredstava svrstavaju se i investicije u veća poboljšanja postojećih stalnih sredstava.

U skladu sa metodologijom stalna sredstva grupisana su u dvije osnovne grupe: materijalna stalna sredstva i nematerijalna stalna sredstva. U ostvarene investicije u nova stalna sredstva uključeni su troškovi prijenosa vlasništva zemljišta.

Ostvarene investicije u nova stalna sredstva u 2009. godini na području Kantona Sarajevo iznose 1.084,6 miliona KM, što je smanjenje za 28% u odnosu na 2008 godinu.

Tehnička struktura ostvarenih investicija ukazuje da je do smanjenja došlo u svim kategorijama, osim u kategorijama ostala materijalna sredstva i nematerijalna stalna sredstva gdje je zabilježeno povećanje od 59% i 57%.

Tabela 9. Ostvarene investicije u nova stalna sredstva po tehničkoj strukturi KS u 000 KM

Godina	Ukupno	Materijalna stalna sredstva			Nematerijalna stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta
		Građevinski radovi	Strojevi, oprema i transportna sredstva	Ostala materijalna sredstva		
2009.	1.084.593	552.750	439.741	5.513	85.940	650
2008.	1.499.931	797.119	641.627	3.460	54.713	3.013
Index 08/07	72	69	69	159	157	22

Na području Federacije BiH vrijednost ostvarenih investicija u nova stalna sredstva u 2009. godini iznosi 2.809,4 miliona KM, što je smanjenje za 29% u odnosu na 2008. godinu.

Tehnička struktura ostvarenih investicija ukazuje da je do smanjenja došlo u svim kategorijama, osim u kategoriji ostala materijalna sredstva gdje je zabilježeno povećanje od 30%.

Tabela 10. Ostvarene investicije u nova stalna sredstva po tehničkoj strukturi FBiH u 000 KM

Godina	Ukupno	Materijalna stalna sredstva			Nematerijalna stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta
		Građevinski radovi	Strojevi, oprema i transportna sredstva	Ostala materijalna sredstva		
2009.	2.809.448	1.386.815	1.238.059	52.843	129.524	2.207
2008.	3.975.009	1.954.677	1.833.618	40.507	139.107	7.100
Index 08/07	71	71	68	130	93	31

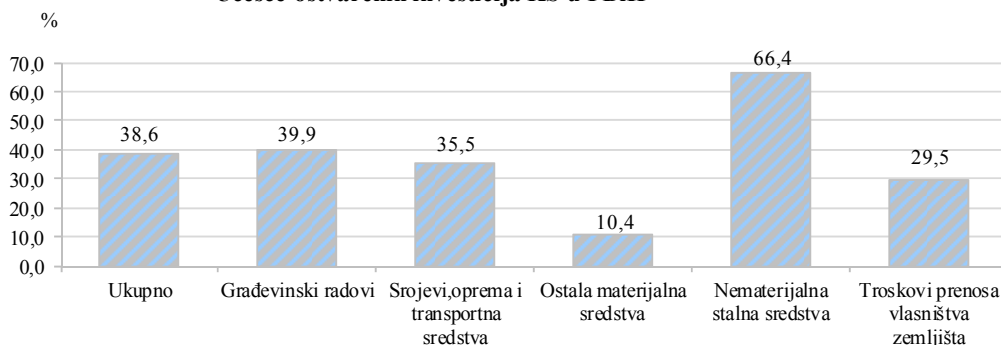
Učešće ukupno ostvarenih investicija u nova stalna sredstva Kantona Sarajevo u Federaciji iznosi 38,6% u 2009. godini. Ostvarene investicije u građevinske radove i opremu na području Kantona Sarajevo učestvuju sa 39,9%, odnosno 35,5% u ukupnim ostvarenim investicijama u Federaciji BiH. U strukturi ostvarenih investicija najveće učešće imaju troškovi nematerijalnih stalnih sredstava 66,4%, a najmanje ostala materijalna stalna sredstva 10,4%.

U 2009. godini ostvarene investicije u opremu učestvuju sa 40,5% u ukupno ostvarenim investicijama na području Kantona Sarajevo, a na području Federacije BiH sa 44,1%. Učešće ostvarenih investicija u građevinske radove je 51,0% u ukupnim investicijama na području Kantona Sarajevo, a 49,4% na području Federacije BiH.

Tabela 11. Struktura ostvarenih investicija po tehničkoj strukturi Kantona Sarajevo i FBiH

u %

Ostvarene investicije	2009.			2008.		
	Učešće KS u FBiH %	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Učešće KS u FBiH %	Kanton Sarajevo	Federacija BiH
Ukupno	38,6	100,0	100,0	37,7	100,0	100,0
Građevinski radovi	39,9	51,0	49,4	40,8	53,1	49,2
Strojevi, oprema i transportna sredstva	35,5	40,5	44,1	35,0	42,8	46,1
Ostala materijalna sredstva	10,4	0,5	1,9	8,5	0,2	1,0
Nematerijalna stalna sredstva	66,4	7,9	4,6	39,3	3,6	3,5
Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta	29,5	0,1	0,1	42,4	0,2	0,2

Učešće ostvarenih investicija KS u FBiH

Graf 5

2. Ostvarene investicije prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti

Sa stanovišta namjene ulaganja, na području Kantona Sarajevo, u 2009. godini preko 63% ukupno ostvarenih investicija uloženo je u slijedeća područja djelatnosti: trgovina na veliko i malo (20,7%), saobraćaj, skladištenje i veze (17,7%) prerađivačka industrija (14,1%), i poslovanje nekretninama, poslovne usluge (11,4%).

U 2008. godini ukupne ostvarene investicije u ove djelatnosti na području Kantona Sarajevo iznosile su preko 60%.

Na području Federacije BiH u 2009. godini preko 57% ukupno ostvarenih investicija realizovano je u prerađivačkoj industriji (19,2%), trgovini na veliko i malo (16,3%), snabdijevanje energijom, plinom i vodom (11,5%), saobraćaju i skladištenju i vezama (10,6%). Dakle, uglavnom, iste djelatnosti koje generišu investicije na području Kantona Sarajevo.

U 2008 godini ukupne ostvarene investicije u ove djelatnosti na području Federacije BiH iznosile su preko 67%.

U 2009. godini značajno je učešće Kantona Sarajevo u Federaciji BiH u skoro svim djelatnostima. Najveće učešće je u djelatnostima: javna uprava i odbrana 66,3%, poslovanje nekretninama, poslovne usluge 65,2%, saobraćaju i skladištenju i vezama 64,1%, ugostiteljske usluge 52,4%, itd., a najmanje u djelatnosti rudarstva 2,2%, poljoprivreda, lov i šumarstvo 8,0% itd.

Tabela 12. Struktura ostvarenih investicija KS i FBiH u 2009. po SKD

Područje djelatnosti	u 000 KM			u %	
	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Učešće KS u FBiH
Pravna lica-ukupno	1.078.248	2.749.133	99,4	97,9	39,2
A	3.545	44.433	0,3	1,6	8,0
B		275	0,0	0,0	0,0
C	997	45.076	0,1	1,6	2,2
D	153.115	538.154	14,1	19,2	28,5
E	51.816	323.294	4,8	11,5	16,0
F	45.772	280.199	4,2	10,0	16,3
G	224.535	459.126	20,7	16,3	48,9
H	21.607	41.270	2,0	1,5	52,4
I	191.456	298.719	17,7	10,6	64,1
J	69.177	149.421	6,4	5,3	46,3
K	123.786	189.994	11,4	6,8	65,2
L	93.977	141.672	8,7	5,0	66,3
M	25.459	56.680	2,3	2,0	44,9
N	44.841	113.695	4,1	4,0	39,4
O	28.165	67.125	2,6	2,4	42,0
Polj. gazdinstva	6.345	60.315	0,6	2,1	10,5
Ukupno	1.084.593	2.809.448	100,0	100,0	38,6

Ulaganja u poljoprivredna gazdinstva u ukupno ostvarenim investicijama u 2009. godini imaju učešće na području Federacije BiH od 2,1%, a Kantonu Sarajevo učestvuje sa 0,6%.

Analiza strukture ovih ulaganja ukazuje na slijedeće:

- od ukupno ostvarenih ulaganja u iznosu od 1.084,6 miliona KM, preko 63% odnosno 692,9 miliona KM odnosi se na područje djelatnosti: trgovina na veliko i malo (20,7%), saobraćaj, skladištenje i veze (17,7%), prerađivačka industrija (14,1%) i poslovanje nekretninama, poslovne usluge (11,4%);
- od ukupno ostvarenih investicija u građevinske radove u iznosu od 552,8 miliona KM, preko 53%, uloženo je u trgovinu na veliko i malo (22,6%), poslovanje nekretninama, poslovne usluge (17,2%), prerađivačku industriju (14,1%);
- u ukupnim ulaganjima u opremu u iznosu 439,7 miliona KM, preko 72%, odnosi se na saobraćaj, skladištenje i veze (28,2%), trgovina na veliko i malo (19,8%) prerađivačku industriju (15,2%), i javna uprava i odbrana (9,1%);
- u ulaganjima u nematerijalna stalna sredstva najviše participiraju ulaganja u oblast saobraćaj, skladištenje i veze 41,3%, trgovinu na veliko i malo 14,2%, javna uprava i odbrana 12,5% ,finansijsko posredovanje (11,9%), itd.

Tabela 13.

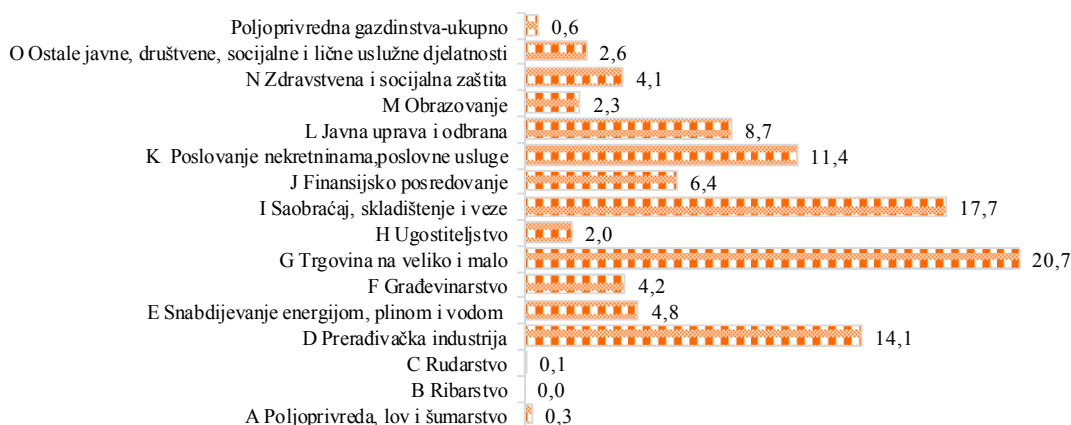
Ostvarene investicije u nova stalna sredstva KS prema SKD u 2009. po tehničkoj strukturi u 000 KM

Namjena ulaganja	Materijalna stalna sredstva			Nematerijalna stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta	Ukupno
	Građevinski radovi	Strojevi, oprema i transportna sredstva	Ostala materijalna sredstva			
Pravna lica-ukupno	551.441	438.319	1.899	85.940	649	1.078.248
A	2.806	335	399		5	3.545
B						
C	738	257	2			997
D	78.149	66.793	1.327	6.794	52	153.115
E	31.944	15.059		4.813		51.816
F	36.727	8.645		354	46	45.772
G	125.082	87.052		12.169	232	224.535
H	15.848	5.656		103		21.607
I	31.599	124.099	8	35.532	218	191.456
J	33.912	25.042		10.210	13	69.177
K	95.189	26.435	3	2.106	53	123.786
L	43.288	39.918	11	10.760		93.977
M	20.118	5.084		257		25.459
N	21.212	23.038	8	564	19	44.841
O	14.829	10.906	141	2.278	11	28.165
Polj. gazdinstva	1.310	1.421	3.614			6.345
Ukupno	552.751	439.740	5.513	85.940	649	1.084.593

Tabela 14. Struktura ostvarenih investicija u nova stalna sredstva KS prema SKD u 2009. u %

Namjena ulaganja	Materijalna stalna sredstva			Nematerijalna stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta	Ukupno
	Građevinski radovi	Strojevi, oprema i transportna sredstva	Ostala materijalna sredstva			
Pravna lica-ukupno	99,8	99,7	34,4	100,0	100,0	99,4
A	0,5	0,1	7,2	0,0	0,8	0,3
B	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
C	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
D	14,1	15,2	24,1	7,9	8,0	14,1
E	5,8	3,4	0,0	5,6	0,0	4,8
F	6,6	2,0	0,0	0,4	7,1	4,2
G	22,6	19,8	0,0	14,2	35,7	20,7
H	2,9	1,3	0,0	0,1	0,0	2,0
I	5,7	28,2	0,1	41,3	33,6	17,7
J	6,1	5,7	0,0	11,9	2,0	6,4
K	17,2	6,0	0,1	2,5	8,2	11,4
L	7,8	9,1	0,2	12,5	0,0	8,7
M	3,6	1,2	0,0	0,3	0,0	2,3
N	3,8	5,2	0,1	0,7	2,9	4,1
O	2,7	2,5	2,6	2,7	1,7	2,6
Polj. gazdinstva	0,2	0,3	65,6	0,0	0,0	0,6
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Struktura ukupno ostvarenih investicija prema namjeni ulaganja u 2009. (%)

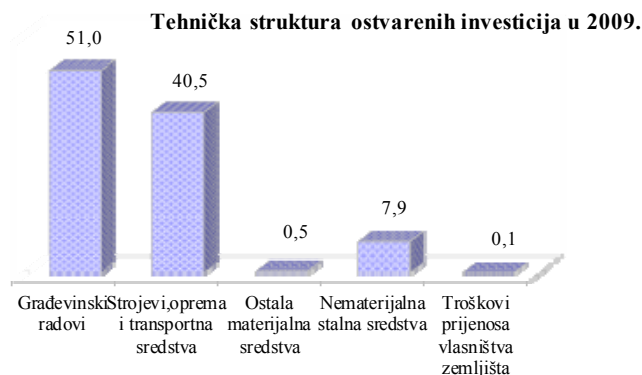

Graf 6.

Ostvarene investicije u nova stalna sredstva prema tehničkoj strukturi i djelatnostima daju se u Tabeli 15. i upućuju na slijedeće:

- od ukupno ostvarenih investicija, na građevinske radove odnosi se 51,0%, a opremu 40,5%;
- najveći dio ulaganja u građevinske radove odnosi se na djelatnosti građevinarstvo 80,2%, poljoprivreda, lov i šumarstvo (79,2%) obrazovanje (79,0) (poslovanje nekretninama, poslovne usluge (76,9%), rudarstvo (74,0%), itd;

- ulaganje u opremu je najviše zastupljeno u oblastima saobraćaj, skladištenje i veze (64,8%), zdravstvene i socijalne zaštite (51,4%), prerađivačka industrija (43,6%), javna uprava i odbrana (42,5%), itd;
- u ulaganjima, u nematerijalna stalna sredstva, najviše participiraju oblasti saobraćaj, skladištenje i veze (18,6%), finansijsko posredovanje (14,8%), javna uprava i odbrana (11,4%), itd.

Graf 7.

Tabela 15. Ostvarene investicije u nova stalna sredstva KS prema tehničkoj strukturi u 2009. u %

Namjena ulaganja	Materijalna stalna sredstva			Nematerijalna stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta	Ukupno
	Građevinski radovi	Strojevi, oprema i transportna sredstva	Ostala materijalna sredstva			
Pravna lica-ukupno	51,1	40,7	0,2	8,0	0,1	100,0
A	79,2	9,4	11,3	0,0	0,1	100,0
B						
C	74,0	25,8	0,2	0,0	0,0	100,0
D	51,0	43,6	0,9	4,4	0,0	100,0
E	61,6	29,1	0,0	9,3	0,0	100,0
F	80,2	18,9	0,0	0,8	0,1	100,0
G	55,7	38,8	0,0	5,4	0,1	100,0
H	73,3	26,2	0,0	0,5	0,0	100,0
I	16,5	64,8	0,0	18,6	0,1	100,0
J	49,0	36,2	0,0	14,8	0,0	100,0
K	76,9	21,4	0,0	1,7	0,0	100,0
L	46,1	42,5	0,0	11,4	0,0	100,0
M	79,0	20,0	0,0	1,0	0,0	100,0
N	47,3	51,4	0,0	1,3	0,0	100,0
O	52,7	38,7				100,0
Polj.gazdinstva	20,6	22,4	57,0	0,0	0,0	100,0
Ukupno	51,0	40,5	0,5	7,9	0,1	100,0

Rezime

- U toku 2009. godine isplate investicija na području Kantona Sarajevo iznose 1.453,4 miliona KM, što je 47,9% ukupnih isplata Federacije BiH. U odnosu na 2008. godinu došlo je do smanjenja isplata za investicije na području Kantona Sarajevo za 19%, a na području Federacije BiH za 28%.
- U 2009. godini u strukturi izvora finansiranja dominiraju isplate za investicije iz sopstvenih sredstava (amortizacija i sredstva za proširenje materijalne osnove rada) sa učešćem od 61,8% na području Kantona Sarajevo, a sa 62,6% na području Federacije BiH. Sredstva iz izvora iskorištenih finansijskih kredita učestvuju sa 21,1% na području Kantona Sarajevo, a na području Federacije sa 20,7%.
- Struktura isplata za investicije prema Standardnoj klasifikaciji djelatnosti u 2009. godini ukazuje da se oko 64% ukupnih isplata na području Kantona Sarajevo odnosi na četiri područja djelatnosti: trgovina na veliko i malo (18,6%), poslovanje nekretninama, poslovne usluge (16,7%) saobraćaj i veze (15,3%) snabdijevanje energijom, plinom i vodom (13,3%). Učešće isplata Kantona Sarajevo u isplatama Federacije BiH iznos preko 47% i najveće učešće je na području poslovanje nekretninama, poslovne usluge 80,9%, saobraćaj, skladištenje i veze 67,6% snabdijevanje energijom, plinom i vodom 66,8% itd.
- Vrijednost efektivno izvršene izgradnje objekata i nabavke opreme i ostalog u 2009. godini na području Kantona Sarajevo iznosi 1.084,6 miliona KM, odnosno preko 38% vrijednosti ostvarenih investicija Federacije BiH.
- U ukupnim ostvarenim investicijama u nova stalna sredstva građevinski radovi učestvuju sa 51,0% na području Kantona Sarajevo, a na području Federacije BiH sa 49,4%, oprema učestvuje sa 40,5 % na području Kantona Sarajevo, a na području Federacije sa 44,1%.
- Sa stanovišta namjene ulaganja, preko 63% ukupno ostvarenih investicija Kantona Sarajevo uloženo je u slijedeća područja: trgovina na veliko i malo (20,7%), saobraćaj, skladištenje i veze (17,7%), prerađivačka industrija (14,1%), i poslovanje nekretninama, poslovne usluge (11,4%). U 2009. godini sa stanovišta namjene, ostvarene investicije u Kantonu Sarajevo učestvuju preko 39% u Federaciji BiH, a značajno učešće imaju sledeće djelatnosti: javna uprava i odbrana 66,3%, poslovanje nekretninama, poslovne usluge 65,2%, saobraćaju i skladištenju i vezama 64,1%, ugostiteljske usluge 52,4%, itd.

Izvori:

- Investicije u stalna sredstva Federaciji Bosne i Hercegovine 2009, Statistički bilten 148. Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, decembar 2010. godine.
- Informacija o investicijama na području Kantona Sarajevo u 2008.godini, Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo, Sarajevo, februar 2010.